

Pályaszocializációs gyakorlat 3. –
A csoportfolyamatok pszichológiája
Partnerintézményi útmutató

Pályaszocializációs gyakorlat 3. –
A csoportfolyamatok pszichológiája

Partnerintézményi útmutató

Szerzők: Solymosi Katalin, Pajor Gabriella

Szerkesztő: Czető Krisztina sablonja alapján Solymosi Katalin

A kidolgozás folyamatában részt vettek még: Sarkadi-Nagy Szilvia, Krisztián Ágota, Németh Lilla,
Arató Nikolett, Fodor Szilvia

Tartalom

1. A pályaszocializációs gyakorlatok az ELTE-n	4
A 3. pályaszocializációs gyakorlat céljai	5
A 3. pályaszocializációs gyakorlat formája, ütemezése	6
2. A pályaszocializációs gyakorlat 3. iskolalátogatásainak menetrendje.....	7
1. intézménylátogatás: fókuszban a tanár-diák kapcsolat.....	7
A 2. intézménylátogatás: fókuszban a csoport	9
A 3. intézménylátogatás: fókuszban a tanulói sokféleség.....	11
A 4. intézménylátogatás: fókuszban a szaktanári munka kognitív és szociális képességeket fejlesztő lehetőségei.....	12
3. A 3. pályaszocializációs gyakorlat intézményi feladatai.....	15
Az egyetemi szorgalmi időszak megkezdése előtti feladatok.....	15
Feladatok a félév elején és a gyakorlat ideje alatt.....	15
Az ELTE TKK feladatai a gyakorlóhellyel kapcsolatban.....	15
A 3. pályaszocializációs gyakorlatot támogató kontaktszemélye(ek) feladatai a gyakorlat ideje alatt.....	15

1. A pályaszocializációs gyakorlatok az ELTE-n

2022-től kezdődően EMMI rendelet írja elő az ún. pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlatot a tanárképzésben. Ennek lényege, hogy a hallgatók a képzés legelejétől iskolai gyakorlatokon vegyenek részt. A pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlat általános tartalmát és célját a [képzési és kimeneti követelmények](#) fogalmazzák meg. E szerint a gyakorlatok célja, hogy a „hallgatók tanári nézőpontból megfigyeljék az iskola világát, megfigyeljék az intézményi környezetet, infrastruktúrát, különböző iskolatípusokban tanórákon, illetve tanórán kívüli foglalkozásokon, iskolai rendezvényeken gyűjtsenek tapasztalatokat az iskola mint szervezet, mint munkahely működéséről, a visszajelzések alapján képet formáljanak saját pályaalakulásukról”.

Az osztatlan tanárképzésben az ELTE-n három pályaszocializációs gyakorlaton vesznek részt a tanárszakos hallgatók, optimálisan a képzés 2., 3. és 4. félévében. A gyakorlatok egy komplex tanulási folyamat részei, melyben az iskolai látogatásoknak és a kísérő szemináriumoknak szervesen egymásra épülő céljai vannak. Az **1. gyakorlat** elsősorban a pedagógus szerep fogalmának bővítését, árnyalását célozta meg azáltal, hogy a tanárszakos hallgatók különböző intézménytípusokba látogatnak, megismerik a tanórán kívüli tevékenységek széles körét, tudatosítják a kitűzött pedagógiai célok megvalósíthatóságának korlátait és lehetőségeit. A **2. gyakorlat** fókuszja elsősorban az iskola szervezeti világára, kereteire, különböző közösségeire irányul. Ennek érdekében a hallgatók különböző tanórán kívüli tevékenységekben vesznek részt, tanári nézőpontból tekintve az iskola belső és külső szereplőinek kapcsolataira, együttműködésükre.

2. félév

Pályaszocializációs
gyakorlat 1. – Tanár
leszek

3. félév

Pályaszocializációs
gyakorlat 2. – Iskolák
és tanuló közösségek

4. félév

Pályaszocializációs
gyakorlat 3. – A
csoportfolyamatok
pszichológiája

Ez az útmutató a 3. pályaszocializációs gyakorlattal kapcsolatos információkat tartalmazza.

A 3. pályaszocializációs gyakorlat céljai

A harmadik pályaismereti és pályaszocializációs gyakorlat a *Pályaszocializációs gyakorlat 3. A csoportfolyamatok pszichológiája*. A tantárgyhoz kapcsolt feladatokban a pszichológia nézőpontján keresztül ismerkednek meg a hallgatók a kiscsoportok belső történéseivel, és ebben a tanulók és tanárok szerepével. A korábbi gyakorlati tapasztalatokat is felhasználva célunk, hogy támogassuk a hallgatóinkat a tanárrá válás során abban, hogy:

- megértsék a tanulói csoportok belső dinamikáját, formálódásukat, elakadásaikat, változási lehetőségeiket, és ezen belül az egyes tanulók szerepét az osztályközösségben;
- lássák a csoportok fejlesztési lehetőségeit;
- tudatosítsák az egyes korosztályok eltérő sajátosságait;
- észrevegyék a nevelést-oktatást befolyásoló egyéni tényezőket;
- felismerjék a tanítási folyamat, a tanári kommunikáció tanulókra és tanulásra tett hatását, tudatosítsák a tanár-diák kapcsolat jelentőségét a tanulás-tanítás folyamatában;
- szerezzenek tapasztalatot a pedagógusok és a tanulók munkáját segítő szakemberek (mint pl. iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus stb.) feladatairól, az együttműködés módjairól.

Mindezzel célunk, hogy tanárszakos hallgatóink közelebb jussanak a saját tanári szerepük formálásához, tudatosan készüljenek a tanulást-tanítást segítő eljárások kialakítására.

A tantárgy fókuszainak áttekintése:

a tanulói csoportok belső dinamikája, a tagok és a tanárok hozzájárulása

a tanulói csoportok fejlesztési lehetőségei tanórán és osztályfőnöki szerepben

az életkorok szerepe a kapcsolatok alakulásában, a tanulás-tanítás folyamatában

a tanulók egyéni tényezőinek szerepe a nevelés-oktatás folyamatában

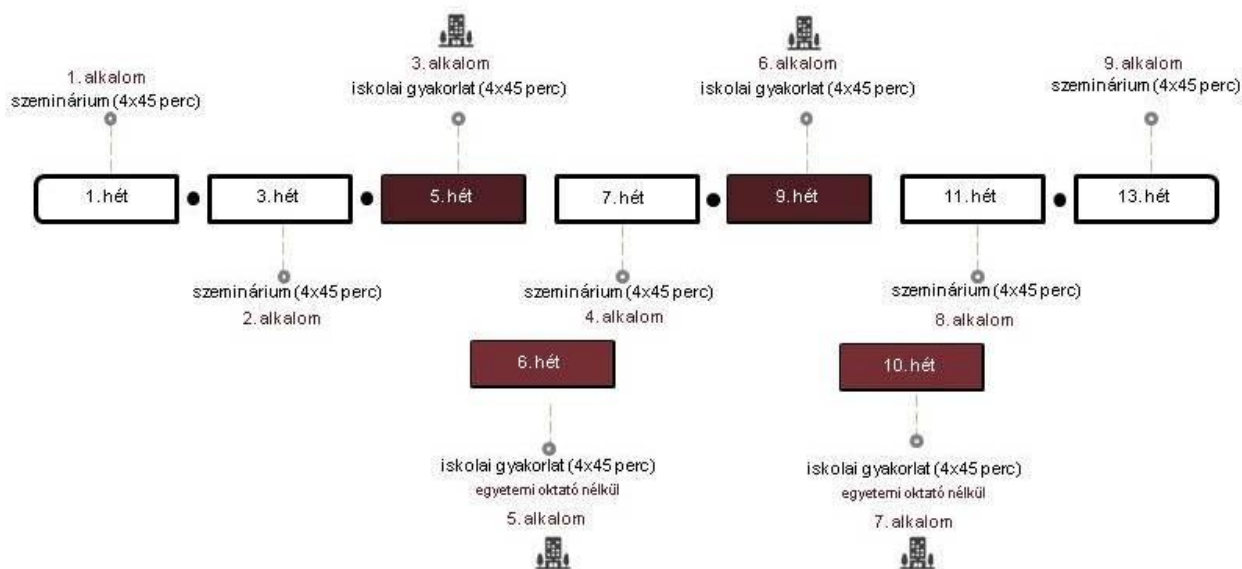
a tanári kommunikáció tanulói részvételre, hatékonyságra tett hatása

a pedagógusok és tanulók munkáját segítő szakemberek feladatainak megismerése

A 3. pályaszocializációs gyakorlat formája, ütemezése

A gyakorlatok során a hallgatók **középiskolák** mindennapjaiba kapnak betekintést csoportos látogatások alkalmával. A félév során a hallgatók összesen 16 órányi gyakorlatot töltenek az intézményben (4x45 perc alkalmanként), emellett 20 órát az egyetemen, szemináriumon. A gyakorlaton és a szemináriumon végzett munka szorosan összefonódik, a hallgatók egy tárgyként teljesítik őket.

A szeminárium-gyakorlat tömbösített alkalmi kétheti ritmusban követik egymást (ld. ábra), de az iskolai gyakorlat 16 kontaktórás időkeretéből csak 8 órát (2 gyakorlati alkalom) tudnak ebben a ritmusban teljesíteni a hallgatók, ezeken az alkalmakon az oktató is elkíséri őket. A további 2 gyakorlati alkalmat a hallgatók az iskolában kijelölt tanárok szoros szakmai támogatásával fogják végezni. A gyakorlatok alkalmi a páros-páratlan hetekhez kötődnek, de a konkrét időpontok félévenként változnak az ünnepek és más tanítási szünetek miatt. *A félévek kezdete előtt a kapcsolatfelvétel után az intézmények már a konkrét időpontokat ismerve alakíthatják az együttműködést.*

Egy szemináriumi csoport létszáma **18–24 fő**. Egy szemináriumi csoport egy középiskolában teljesíti az intézménylátogatást, lehetőleg *bontott*, kétszer 9–12 fős *kiscsoportban*. A közös eligazításokon kívül a két kiscsoport más órákat fog látogatni. Ez azt jelenti, hogy **egy iskolában két gyakorlatot támogató kolléga közreműködése szükséges a kurzus bontott csoportjai miatt**. A gyakorlat céljai miatt olyan két tanárkollégára van szükség, akik egyúttal osztályfőnökök, így jól ismerik és tanítják is valamelyik megfigyelt osztályt.

2. A pályaszocializációs gyakorlat 3. iskolalátogatásainak menetrendje

1. intézménylátogatás: fókuszban a tanár-diák kapcsolat

Ennek az iskolalátogatási alkalomnak a középpontjában az iskola megismerése, valamint a tanári munka tantárgytól független jellemzői állnak, elsősorban a tanári kommunikáció és a diákok viselkedésének, reakciójának megfigyelése, valamint a pedagógusok tudatos megfontolásai a tanulói csoporthoz való alkalmazkodásban.

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek
08.00 – 08:45	Intézménybemutató (mindenkinek)
09:00 – 09:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban két tanárnál)
10:00 – 10:45	Óralátogatás (két 9–12 fős csoportban), a tanárt követve
11:00 – 11:45	Szakmai beszélgetés az adott két tanárral

1. óra: Intézménybemutató

Az első tanórán az intézmény vezetője vagy helyettese bemutatja az iskolát a teljes hallgatói csoportnak (18–24 fő). Mivel a 3. gyakorlatnak a középpontjában az iskolai osztályok, tanulócsoportok érzékelhető különbségei, ezek tanári percepciója áll, valamint azok a tanulói sajátosságok, amelyek erőteljesebben befolyásolják a pedagógiai munkát, ezért az intézménybemutató elsősorban az adott intézmény diákjainak és csoportjainak globális megismertetésére fókuszál.

Mivel a tanulócsoportok jellegzetességeinek megértéséhez is nélkülözhetetlen az intézmény általános megismerése, a bemutatás során szükséges elhelyezni az iskolát a helyi környezetben, bemutatni azokat a tényezőket, melyekre az adott intézménynek reagálnia kell, kiemelni a legfontosabb nevelési célokat, felvállalt értékeket, pedagógiai irányelveket. Fontos kitérni a tanulói összetételre, az oda járók szocioökonómiai jellemzőire, és azokra a sajátosságaikra, amik a hétköznapi pedagógiai munkát meghatározzák. A formálisan megragadható jellemzők mellett (pl. SNI-sek száma) érdekes lehet informális tényezők kidomborítása is (pl. más iskolához hasonlítva a tanulók képességeire, szereplésére, viselkedésére irányuló észrevételek). Fontos még a szervezeti működést meghatározó néhány tényező, mint az iskola szerkezete, hagyományai, segítő személyzet (pl. iskolapszichológus) jelenléte, és ha vannak, akkor az iskola egészét érintő programok (pl. bullying prevenció) említése is. Emellett hangsúlyos a bemutatás gyakorlat céljaihoz igazodó fókusz: az osztályok típusai (tagozatok, speciális szempontok alapján megkülönböztethető csoportok, szakkörök stb.), osztályméretek, tanulói közösségek (bontott órák, egyéb jelentős szerveződések), valamint az egyéb informális jellegzetességek, az iskola „köztudatában” valamilyen szempontból kiemelkedő osztályok (a legek valamiben). Az óralátogatás osztályairól külön esszen pár szó.

Az intézménybemutató legfontosabb fókuszai

→ az iskolaáltalános bemutatása: szerkezete, nagysága, főbb szervezeti jellemzői, céljai, értékei; tanulóinak általános jellemzői

→ segítő személyzet jelenléte; speciális tanulói igények, az iskola és a tanárok válaszai a tanulói sokféleségre; iskolai specialitások

→ az osztályok formális és informális jellemzői, tanulói csoportok; az iskola és osztályok közösségformáló eszközei

→ konkrét jellemzők azokról az osztályokról, ahol a hallgatók hospitálni fognak

A 2. és 3. tanórán a hallgatók órát látogatnak, a tanárt követve

Az iskola optimális esetben két tanár párhuzamosan tartott óráit szervezi az adott nap 2. és 3. tanórájára (a hallgatói létszámok és a termek befogadóképességének megfelelően). Egy hallgatói csoport *ugyanannak a tanárnak két egymás utáni óráján hospitál*, amiből az egyik lehetőleg *a tanár saját osztályán tartott szakos óra*. Az óralátogatások célja a tanár-diák kapcsolat alakulásának megfigyelése, és a tantermi helyzetben észrevehető tanulói különbségek azonosítása. A hallgatók a tanári kommunikáció függvényében nézik a tanulói reakciókat, az egyes diákok viselkedését, aktivitását, valamint a tanár reakcióit a diákok viselkedésére, eszközeit a tanulók bevonására. Az egy osztályba beülő hallgatók egyik része a tanárt, a másik része a diákokat figyeli. Ez utóbbi hallgatókat lehetőleg oldalt lehessen leültetni a teremben.

A látogatott órák legfontosabb jellemzői

→ két (1-4) tanóra párhuzamosan két (1-4) tanárral

→ ugyanazon hallgatói csoport ugyanazon tanár egymás utáni két óráján vesz részt, de nem ugyanabban az osztályban

→ a tantárgy, a téma, a módszerek, az osztályfok bármi lehet, de ne dolgozatírás legyen éppen

→ az órákat követően legyen mód kötetlen beszélgetésre az órát tartó pedagógusok és a hallgatók között. (Tehát 3 egymás utáni órára kérnénk el a tanárokat, ha megoldható.)

4. óra: Megbeszélés – csoportos interjú a tanárokkal

A két tanárral, akinél hospitáltak – minden hallgató, két csoportban

Az 1. alkalom utolsó, 4. órájában a tanárral készítenek interjút a hallgatók. A megbeszélés célja, hogy fény derüljön a két tanár pedagógiai megfontolásaira, és hogy legyen mód a hallgatóknak beszélgetni, kérdéseket feltenni az órát tartó pedagógussal. A két pedagógus előzetesen átgondolja, hogy mi a saját tanári hitvallása, mire törekszik elsősorban a tanórákon, mi legfontosabb számára tanárként. Hogyan határozza meg a munkáját az, hogy milyen osztályba megy be tanítani? Milyen speciális kihívásokkal találkozik, amik befolyásolják a tanórákon? Ezen kívül a két osztályra is reflektál: milyennek látja azokat, hogyan jellemezné őket? Fontos kitérni a tanulói különbségekre is. Ez után a hallgatók kérdéseket tehetnek fel, és arra is mód nyílik, hogy a pedagógus reflektáljon a felmerült dilemmákra.

A csoportos megbeszélés és interjú legfontosabb jellemzői:

→ a tanár mesél a saját szakmai elképzeléseiről, hitvallásáról, módszereiről, hogy mit tart fontosnak a munkájában

→ a tanár elmondja saját észrevételeit, megfontolásait a két osztállyal kapcsolatban

→ a hallgatók az órai tapasztalataik és az elmondottak alapján kérdéseket tesznek fel, megosztják dilemmáikat

→ a tanár reflektál az elhangzott kérdések kapcsán

A 2. intézménylátogatás: fókuszban a csoport

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek
08.00–8:45	Óralátogatás (az egyik előző heti osztályt követve)
09:00–9:45	Óralátogatás (az osztályt követve)
10:00–11:30	Szakmai beszélgetés az adott tanárral, mint osztályfőnökkel

1. és 2. tanóra: óralátogatás, az egyik előző heti osztályt követve

A második intézménylátogatás során a hallgatók egy tanulói csoportot követnek egymás utáni két tanórán, lehetőleg azt, amelyiknek az osztályfőnökét már ismerik. Vagyis – elvileg – az egyik. tanóra ugyanazzal az osztályfőnök tanárral lesz, mint az előző héten. Emellett az osztályt egy

másik tanár óráján is alkalmuk lesz megfigyelni. (Ennél a tanárnál csupán hospitálnak, neki a későbbiekben nem lesz szerepe és dolga a hallgatóinkkal.) Így tehát a hallgatóknak az első héten módjuk van megfigyelni egy tanárt a saját osztályában és egy másik osztályban is tanítani, majd a következő alkalommal egy osztályt két szaktanárral is látni egy-egy órán, ahol lehetőleg az egyik tanár egyúttal az osztály osztályfőnöke is. A megfigyelési szempontok ugyanazok, mint az előző alkalommal, de itt hangsúlyosabban a tanulók reakciói vannak a fókuszban.

A látogatott órák legfontosabb jellemzői:

→ kettő (1-4) tanóra párhuzamosan

→ ugyanazon hallgatói csoport ugyanazon osztály egymás utáni két óráján vesz részt, más tanárnál

→ a tantárgy, a téma, a módszerek, az osztályfok bármi lehet, de ne dolgozatírás legyen épp

→ az órákat követő 3. és 4. órában legyen mód kötetlen beszélgetésre az osztályfőnök tanárok és a hallgatók között

3-4. óra: Megbeszélés – interjú a tanárokkal, akiknek az osztályát követték

A két óralátogatás után a tanárral folytatott szakmai beszélgetés során információkat kaphatnak a hallgatók arról, miként befolyásolják a csoportfolyamatok a pedagógiai munkát, milyen szociális tényezők játszanak szerepet a tanári munka tervezésétől kezdve az órai munkáig. Mód nyílik betekintést nyerni a pedagógiai megfontolások háttérében rejlő pszichológiai motivációkba (pl. összetartó vagy széthúzó a csoport, a különböző csoportszerepek miként befolyásolják a tanórai munkát, a tanítási célokban hogyan jelennek meg a csoport sajátosságok – például a társas készségek fejlesztésére is használt módszerválasztásban, változik-e a tanár-diák viszony szaktanári és osztályfőnöki minőségben stb.) A megbeszélés kitér arra is, hogy osztályfőnökként milyen eszközöket használnak a közösség formálására, illetve szaktanárként milyen módon tudnak közösséget formálni. Ennél a megbeszélésnél is hasznos, ha a tanár előzetesen felkészül a témákra.

A csoportos megbeszélés és interjú legfontosabb jellemzői:

→ a tanár beszél az osztályklíma tanításra tett hatásáról, a tervezéstől kezdve a munkaformák választásán át a reakciókig

→ a tanár szaktanárként és osztályfőnökként is reflektál a közösségfejlesztő munkára

→ a hallgatók az órai tapasztalataik és az elmondottak alapján kérdéseket tesznek fel, megosztják dilemmáikat

→ a tanár reflektál az elhangzott kérdések kapcsán

A 3. intézménylátogatás: fókuszban a tanulói sokféleség

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek
08.00–09:40 vagy 10–11:40	Csoportos interjúhelyzet az iskola egyéb személyzetével (pl. iskolapszichológus, gyermekvédelmi felelős stb.)
10:00–10:45	Óralátogatás– lehetőleg olyan osztályban és/vagy tanárnál, akivel már találkoztak a hallgatók
11:00–11:45 vagy 10–11:40	2-3 fős csoportokban beszélgetés diákok kis csoportjával

A tevékenységek időpontja és módja az iskolai sajátosságoktól függően alakul. Amennyiben az első két órában tudják megszervezni a segítő szerepűekkel a beszélgetést, úgy a tanulókkal való beszélgetések a negyedik órára esnek.

1-2. (v. 3-4.) óra: Az iskola segítő személyzetének szakmai

bemutatkozása, interjú Legalább kétféle szerep (iskolapszichológus / fejlesztőpedagógus / szociális munkás / könyvtáros / gyermekvédelmis...) – minden hallgatónak

Ismerkedés a pedagógusokat és diákokat speciálisan támogató egyéb szakmai segítő személyzet feladataival, az adott intézményben való munkájukkal. Az iskola jó működésében ezek a sokszor láthatatlan szereplők, mint pl. iskolapszichológus, fejlesztőpedagógus, szociális munkás, gyermekvédelmi szakember, pedagógiai asszisztens vagy akár egy könyvtáros, lényeges szerepet játszanak. A szakmai beszélgetés, csoportos interjú során betekintést nyerhetnek a kapcsolódás,

együttműködés módjaiba, a speciális feladatkörökbe, a lehetőségek és korlátok szerepére. Az egyes szereplők iskoláról alkotott képe egyedi módon formálhatja a hallgatók saját tapasztalatait.

3. (v. 2.) tanóra: óralátogatás

Ez az órai megfigyelés a tanári munka tanulói sajátosságokhoz – életkori jellemzők, viselkedés, kognitív és motivációs tulajdonságok stb. – való alkalmazkodására fókuszál. Az óralátogatás során a megfigyelés a pedagógiai eszközökre irányul, arra, hogyan veszi tekintetbe a tanár a tanulói sokféleséget az órátartás során, illetve, hogy milyen sajátosságok milyen módon mutatkoznak, milyen viselkedéses jellemzőkből lehet következtetni.

A látogatott óra legfontosabb jellemzői:

→ A megfigyelés fókuszát részben a korábbi fókuszok, részben a hallgatók által választott téma adja.

→ Ezen kívül az órai megfigyelés fókuszában az életkori és egyéb tanulói sajátosságok állnak,

→ valamint a tanulói sajátosságokhoz való igazodás pedagógiai eszközei

4. (v. 1.) órában: beszélgetés tanulókkal

A tanulókkal való beszélgetések célja az iskolához és az osztálytársakhoz való viszony felderítése. Akiknek a félévi dolgozat témája nem a tanulókra irányul, kisebb (~3 fős) csoportokban beszélgetnek egyszerre három-öt tanulóval. A mini interjúk fókuszában a tanulói megélések állnak: percepciójuk az iskoláról, osztályukról, a különböző órákról, véleményük arról miért „jó” vagy „rossz” egy tanár, a tanuláshoz való viszonyuk. Derüljön ki a beszélgetésekből, hogy mit szeretnek csinálni leginkább a szabadidejükben.

A 4. intézménylátogatás: fókuszban a szaktanári munka kognitív és szociális képességeket fejlesztő lehetőségei

A csöngetés rendjében	Gyakorlati tevékenységek
08.00–9:00 vagy 09:00–10:00	Szaktárgyi óralátogatás
09:00–10:00 vagy 10:00–10:45	Megbeszélés
11:00–11:45	Az iskolai gyakorlat lezárása (opcionális)

A negyedik intézménylátogatás középpontjában a szaktanári munka megismerése áll. Az iskolának több párhuzamosan futó, eltérő szakterületű bemutató órát kell szerveznie az intézménylátogatás napján, a hallgatók az egyik szakjuknak megfelelő szakos vagy műveltségterületi tanórán vesznek részt kiscsoportban. Annak a hallgatónak, akinek az adott iskolában nem található olyan tanóra, ami megfelel a szakpárjának, a Tanárképző Központ külön időpontban szervez szakos óralátogatást egy másik intézményben. Ennek a hallgatónak a negyedik gyakorlata ott kerül teljesítésre.

Lehetőség szerint úgy kell megszervezni a az iskolalátogatás programját, hogy a tanórát követő szünetben (optimális esetben a következő órai megbeszélésen) a hallgatóknak legyen módjuk beszélgetni az órát tartó szaktanárral.

A hospitált szaktárgyi tanórák legfontosabb jellemzői:

→ több párhuzamos, a hallgatók szakjainak megfelelő szakos tanóra megszervezése

→ átlagos, a szaktárgy sajátosságait bemutó tanóra. Ne dolgoztatás legyen épp

→ az órát követő szünetben vagy az azt követő órán egy megbeszélésen legyen mód kötetlen beszélgetésre az órát tartó tanár és a hallgatók között

1. (vagy 2.) óra: Óralátogatás szakórákon – egyénileg vagy kisebb hallgatói csoportokban

Az óralátogatás célja a szaktanár osztálytermi, tanórai munkájának, a tananyag és az alkalmazott módszerek adott osztályra való adaptálásának megfigyelése. A megfigyelési szempontok részben integrálják az első két iskolai gyakorlat megfigyeléseit (tanári kommunikáció, diákok reakciója, kölcsönhatások), részben pedig kiegészülnek olyan szempontokkal, melyek a szakos óra keretében fókuszálnak a tanulói sokféleséghez való alkalmazkodás módjaira, ráirányítják a figyelmet a pedagógiai eszközök, módszerek kompetenciafejlesztő hatására vagy azok hiányára.

3. óra: Megbeszélés az órát tartó szaktanárokkal

A tanórát követő szünetben és tanórában módja nyílik a hallgatóknak betekintést nyerni az adott szakos tanárok szaktárgyi szempontokon túli megfontolásaiba: az egyes osztályok sajátosságaihoz való igazodás kihívásaira és lehetőségeire, a hospitálás során látogatott osztály jellemzőinek figyelembe vételére; az eltérő sajátosságokat mutató tanulókhöz való alkalmazkodásra, a differenciálás bevált módszereire, az eltérő tanulási utak hatékony támogatására. Kiemelt szempont, hogyan ismeri meg a szaktanár egy adott osztály tanulóit és az

osztályokat, miben egyeztetnek a szaktanárok, mi a szerepe az adott osztály osztályfőnökével való együttműködésnek, illetve hogy a szaktanári munkában milyen eszközökkel szokott/tudna hozzájárulni a közösség fejlesztéséhez, ahhoz, hogy a csoportműködés hatékonyabb legyen. Fontos, hogy a megbeszélésre behívott szaktanárok előzetesen gondolják át, hogy szaktanárként melyek a legfontosabb feladataik a csoportok megismerésében, hogyan tudnak alkalmazkodni az eltérő sajátosságokat mutató tanulókhöz, kiegészítve azokkal a speciális feladatokkal, melyek az adott iskolára jellemzők. A hallgatók is készülnek kérdésekkel, amit a tanárok elmondott gondolataihoz kapcsolódva tesznek fel.

A megbeszélés szempontjai:

→ a konkrét korosztályra, osztályra való felkészülés feladatai, a tanórai differenciálás gyakorlati megvalósítása

→ az osztályok megismerésének és fejlesztésének módszerei szaktanárként

→ a szaktanárok együttműködése az osztályfőnökkel, az egyes osztályokban tanító többi tanárral

4. óra: Az iskolalátogatási gyakorlat lezárása – reflexió

A látogatás utolsó részében, amennyiben megszervezhető, közös tapasztalatmegosztásra kerül sor a hallgatók és az iskola érintett tanárai között. A hallgatók visszajelzést adnak arról, hogy mit tanultak, miben fejlődtek a gyakorlat során, mi tetszett, milyen dilemmák, javaslatok fogalmazódtak meg bennük. Az iskola vezetése, a gyakorlatot segítő tanárok pedig összegzik a benyomásait a tanárjelölt hallgatókról, a szakmai hozzáállásukról. Ezzel a reflexiós körrel zárul az intézménylátogatás négy alkalma.

Az iskolalátogatási gyakorlat lezárásának a legfontosabb jellemzői:

→ kötetlen beszélgetőkör kialakítása

→ az iskola vezetése, tanárai és a hallgatók visszajelzést adnak egymásnak a gyakorlat tapasztalatairól

→ közös zárás, reflexió, elköszönés a diákoktól

3. A 3. pályaszocializációs gyakorlat intézményi feladatai

Az egyetemi szorgalmi időszak megkezdése előtti feladatok

- Az ELTE **TKK képviselője** felveszi a kapcsolatot az intézmény vezetésével, előzetesen egyeztetnek a kapacitásról, a következő félév intézménylátogatásának főbb tartalmairól és a pontos időpontokról. (A tavaszi félévben tartott gyakorlat esetén decemberben-januárban.)
- Az ELTE **PPK oktatója** felveszi a kapcsolatot az iskola vezetésével, illetve a gyakorlat támogatásával megbízott képviselővel/tanárral, és részletesen megbeszélik a félévi menetrendet, feladatokat, speciális lehetőségeket, kéréseket. (Tavaszi félévben tartott gyakorlat esetén január közepe után.)

Feladatok a félév elején és a gyakorlat ideje alatt

Az ELTE TKK feladatai a gyakorlóléssel kapcsolatban

- Az ELTE TKK rögzíti a napokat és csoportokat, szerződést köt az intézménnyel és a kijelölt tanárokkal. (A teljes gyakorlat díjazása 2024-ben: 1 teljes egyetemi csoport 4 alkalommal 4 órában összesen bruttó 240.000 Ft. Ezt az összeget az iskola osztja el a szervezőknek és a közreműködőknek.)
- Amennyiben az iskolában nem lehet minden szakos hallgatónak megoldani a 4. alkalommal a szakos óralátogatást, a TKK osztja be őket más gyakorlólésselre (lehetőleg ugyanabban az időszávan). Ennek szervezhetősége miatt már az egyetemi félév elején szükséges a hallgatói csoport szakpárjainak ismerete fényében egyeztetni a lehetőségekről.
- A PPK oktatója igazolja a gyakorlóléssel a szakmai teljesítést, a TKK intézi az utalást (a tavaszi félévben tartott gyakorlat esetén június-júliusban).

A 3. pályaszocializációs gyakorlatot támogató kontaktszemély(ek) feladatai a gyakorlat ideje alatt

A 3. pályaszocializációs gyakorlat során egy intézmény mindennapjaiba nyernek bepillantást a hallgatók, melynek során az iskolavezetővel, a helyettesekkel, a pedagógusokkal és a diákokkal találkoznak előadás, óralátogatás, beszélgetés, kiscsoportos aktív tevékenység keretei között. Az iskolalátogatás akkor lesz sikeres, ha az iskola egésze, a pedagógusok aktívan támogatják a hallgatók fogadását. A hospitálások és az intézményi beszélgetése megszervezése érdekében szükséges egy nevesített, a pályaszocializációs gyakorlatot támogató **kontaktszemély kijelölése**. Ezen kívül a hospitálások tartalmi fókuszai miatt hasznos, ha 3. pályaszocializációs gyakorlat esetén ki van jelölve **két támogató pedagógus** is, aki **osztályfőnök** is egyúttal. A szervezéssel és a kapcsolattartással megbízott kontaktszemély(ek) lehetnek mások vagy ugyanazok, mint a támogató tanárok.

A gyakorlatot támogató kontaktszemély(ek) feladatai

- Együtműködés az egyetemmel (Tanárképző Központ), kapcsolattartás a szemináriumot vezető egyetemi oktatóval (PPK) és az iskola vezetésével, a másik támogató tanárral és azokkal a pedagógustársakkal, akiknek az óráit látogatják a hallgatók. Hasznos, ha az iskola gyakorlatban nem érintett pedagógusai is értesülnek a látogatásról.
- Az iskolát bemutató vezetői tájékoztató, illetve az iskolában működő segítő személyzet munkájába való betekintés megszervezése az iskola vezetésének támogatásával.
- A tematikus beszélgetések helyzetének megteremtése, a témára való felkészüléshez információk megosztása a kollégákkal, az interjú helyzet megteremtése.
- A párhuzamosan zajló óralátogatások megszervezése és/vagy megtartása, a pedagógusok felkészítése.
- Annak lehetővé tétele, hogy a hallgatók beszélgethessenek az iskola tanulói csoportjaival.

A gyakorlatot támogató pedagógusok számára reflexiós alkalmakat kínál a Pedagógiai és Pszichológiai Kar (PPK) műhelyfoglalkozások keretében.